

FIIA 22/2016

COMMENT

Ryhor Nizhnikau
Ulkopoliittinen instituutti

Georgian parlamenttivaalit: Vakaus säilyi, mutta uudistuksia tarvitaan

Lokakuun alussa pidetyt parlamenttivaalit osoittivat, että Georgia on aiempaa vakaampi. Maalla on silti edessään suuria haasteita: uuden hallituksen on ulkomaisine kumppaneineen puututtava poliittisen järjestelmän vikoihin, eliittien ja muun yhteiskunnan väliseen kuiluun sekä talousongelmiin.

Valtaapitävä Georgialainen unelma-puolue voitti Georgian parlamenttivaalit 48,6 prosentilla äänistä. Toiseksi eniten ääniä sai Yhdistynyt kansallinen liike, 27 prosenttia. Kolmas parlamenttiin nouseva puolue on Venäjän-mielinen Patrioottien liitto, joka sai viisi prosenttia äänistä. Kunhan vaalien toinen kierros on järjestetty 51:ssä enemmistövaalitavan vaalipiirissä, voittanut puolue saattaa ylittää jopa perustuslailliseen enemmistöön.

Vaalit järjestettiin nyt ensimmäistä kertaa puolipresidentiaalisessa järjestelmässä. Kansainväliset tarkkailijat pitivät vaaleja vapaina ja rehellisinä. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta vaalit sujuivat rauhallisesti. Aiemmin vaaleja ovat leimanneet hallituksen ja opposition raivoisa vastakkainasettelu, mielenosoitukset ja väkivaltaiset yhteenotot.

Vaalit todistavat, että Georgia on entisistä neuvostotasavalloista vähiten autoritaarinen ja hallinnoltaan kehittynein. Suunnan säilyttääkseen hallituksen tulee kuitenkin puuttua suuriin poliittisiin ja taloudellisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Etusijalla on poliittisten uudistusten syventäminen. Mielipidetiedustelujen mukaan jopa 57 prosenttia äänestäjistä ei ollut päättänyt kantaansa ennen vaaleja. Tämä kielii laajasta tyytymättömyydestä poliittisiin instituutioihin ja

suuriin puolueisiin sekä poliittisten eliittien ja kansan välisen kuilun kasvamisesta. Vaalikampanjaa hallitsi valtaapitävän puolueen ja Yhdistyneen kansallisen liikkeen kärkeä kilpailu. Sitä leimasivat petokset, syytökset, poliittiset ja fyysiset hyökkäykset sekä populismi, jotka kuitenkin vetosivat suureen yleisöön entistä vähemmän. Puolueiden on pystyttävä katsomaan laajemmalle ja vastaamaan yhteiskunnan tarpeisiin.

Myös Georgian demokraattisten instituutioiden laadussa on toivomisen varaa. Valtapuolueen epävirallinen johtohahmo Bidzina Ivanšvili hallitsee poliittisia instituutioita epämuodollisesti, varsinaisen politiikan ulkopuolelta. Tämä vaikeuttaa Georgian haurasta demokratisoitumista. Turvallisuuskoneisto ja oikeuslaitos eivät ole riippumattomia.

Vaalikampanjan aikana julkisuuteen vuoti äänityksiä oppositio-poliitikkojen keskusteluista. Tämä on osoitus hallituksen valvontakoneistosta ja siitä, että puhelinten salakuuntelu on järjestelmätason ongelma.

Opposition tärkein televisio-kanava Rustavi 2 on joutunut hallituksen laajojen hyökkäysten kohteeksi. Lisäksi pääoppositiopuolue Yhdistynyt kansallinen liike on paineen alla, kun osa sen johtohahmoista on joutunut rikostutkinnan kohteeksi.

Toinen suuri haaste on talouden toimivuuden parantaminen. Maailmanpankki on äskettäin luokitellut Georgian ylemmän keskituloluokan maaksi, ja maahan on virrannut aiempaa enemmän sekä ulkomaisia investointeja että turisteja. Talous kasvoi silti viime vuonna vain kolme prosenttia, ja samaa ennustetaan tälle vuodelle. Työpaikkoja syntyy vähän. Nyt lähes 40 prosenttia kansalaisista on joko työttömänä tai alityöllistetty ja 21,4 prosenttia elää suhteellisen köyhyysrajan alapuolella. Poliittinen tasapaino on huterana, jos hallitus ei systemaattisesti puutu ongelmien syihin. Myös valtion budjetin ja maksutaseen alijäämän kasvu sekä ulkomaisen velan suuruus ovat makrotaloudelle ongelmia.

Ratkaisut eivät ole helppoja. Talous on riippuvainen ulkomaankaupasta ja ulkomaisista rahalähteyksistä, mistä syystä talouskasvu on kestäättömällä pohjalla ja liian riippuvainen ulkomaisten markkinoiden turismisektorista, joka työllistää monia, kasvoi kuluvana vuonna ennätysuureksi. Naapurimaiden epävakauden takia sektori on kuitenkin haavoittuvainen.

Georgian sisäpoliittista tilannetta hankaloittaa maan naapuruston geopoliittinen epävakaus. Sekä Turkin jännitteet että Azerbaidžanin ja Armenian väliset väkivaltaisuuDET ovat pahentuneet, ja ongelmat

Ulkopoliittinen
instituutti

Kruunuvuorenkatu 4

PL 400

00161 Helsinki

Puhelin

(09) 4327000

Fax

(09) 4327799

www.fiia.fi

Ulkopoliittinen instituutti on riippumaton tutkimuslaitos, joka tuottaa korkeatasoista tutkimusta poliittisen päätöksenteon ja avoimen keskustelun tukemiseksi niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin.

Korkean laadun varmistamiseksi ainakin kaksi asiantuntijaa lukee ja kommentoi kaikkien instituutin julkaisujen käsikirjoituksia. Julkaisut käyvät lisäksi läpi ammattimaisen kielitarkastuksen ja editointiprosessin. Julkaistavat näkemykset ovat kirjoittajien omia.

Venäjän kanssa jatkuvat. Vaikka Georgian Venäjän-suhteet paranivat edellisen hallituksen aikana, Venäjä kykenee edelleen horjuttamaan tilannetta. Esimerkiksi Etelä-Ossetia on ilmoittanut järjestävänsä kansanäänestyksen Venäjään liittymisestä. Äänestys on määrä järjestää alueen ensi tammikuisten *de-facto* presidentinvaalien jälkeen.

Tässä tilanteessa Euroopan unioni on Georgian tärkein kumppani ja euroatlanttinen yhdentymisen tärkein tavoite. Uuden hallituksen aikana Georgia kehittää edelleen suhteitaan NATO:on. Puolustusliitto avasi alueellisen harjoituskeskuksen Tbilisissä viime vuonna. Lisäksi Yhdysvallat sopi Georgian kanssa puolustus- ja turvallisuuskumppanuudesta viime heinäkuussa. EU:n assosiaatiosopimus ja unionin kanssa sovittu laaja ja kattava vapaakauppa-alue ovat toiminnassa. Pian Georgia saa EU:lta viisumivapauden. Näitä instrumentteja voitaisiin silti käyttää nykyistä paremmin.

Kunhan Georgia on saanut EU:lta viisumivapauden, hallituksen tulee yhdessä EU:n kanssa huolehtia siitä, että viisumivapauden ehdollistava vaikutus säilyy, toisin kuin Moldovan tapauksessa. Toiseksi hallituksen tulisi panna aiempaa paremmin toimeen assosiaatiosopimuksen sitoumukset. Kolmanneksi

vapaakauppa-alueen taloudellista ja yhteiskunnallista vaikutusta voidaan parantaa. EU:n tulisi auttaa etenkin pieniä georgialaisia maataloustuotteiden viejiä sopeutumaan uusiin, kalliisiin standardeihin. Toistaiseksi vain kuusi prosenttia georgialaisista yrityksistä käy kauppaa vapaakauppa-alueella. Loput toimivat etenkin äskettäin uudelleen avatuilla Venäjän markkinoilla.

Georgian hallituksen tulisi jatkaa uudistuksia EU:n tukemana. Lisäksi sen pitäisi viestiä kansalaisille nykyistä paremmin siitä, mitä on saavutettu ja mitä mahdollisuuksia saavutukset kansalle avaavat. Jos hallitus epäonnistuu, Georgian suuret suunnitelmat voivat valua hukkaan.